

ПОНЯТТЯ, СУТНІСТЬ ТА СПЕЦИФІКА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА У ТВОРЧИХ МИСТЕЦЬКИХ КОЛЕКТИВАХ

У статті розкривається сутність поняття професійної діяльності майбутніх учителів у творчих мистецьких колективах в умовах вищої педагогічної освіти в Україні. Здійснюється огляд досліджуваної проблеми в наукових роботах відомих зарубіжних та вітчизняних учених. Визначаються основні специфічні риси, які відповідають за структуру професійної діяльності у майбутніх вчителів музики. Звернена увага на домінуючі позиції певних методичних засад забезпечення систематичного застосування мистецької проблематизації, варіативних підходів, цілеспрямованого тренінгу і професійної діяльності педагогів-музикантів. Висвітлено теоретичні підходи до питання професійної діяльності майбутніх вчителів музичного мистецтва у творчих мистецьких колективах, обґрунтовано специфіку музично-педагогічної діяльності вчителів-педагогів.

Ключові слова: професійна діяльність, мистецькі колективи, вчителі, майбутні вчителі, музичне мистецтво.

В статье раскрывается понятие профессиональной деятельности будущих учителей музыкального искусства в творческих художественных коллективах в условиях высшего педагогического образования в Украине. Рассматривается сущность понятия профессиональной деятельности будущих учителей музыкального искусства в научных работах известных зарубежных и отечественных ученых. Определяются основные специфические черты, которые отвечают за структуру профессиональной деятельности будущих учителей музыкального искусства в творческих художественных коллективах. Обращено внимание на доминирующие позиции определенных методических основ обеспечения систематического применения художественной проблематизации, вариативных подходов, целенаправленного тренинга и профессиональной деятельности будущих учителей музыкального искусства. Освещены теоретические подходы к вопросу профессиональной деятельности будущих учителей музыкального искусства в творческих художественных коллективах, обоснованно специфика музыкально-педагогической деятельности будущих учителей музыкального искусства в творческих художественных коллективах.

Ключевые слова: профессиональная деятельность, творческие коллективы, учителя, будущие учителя, музыкальное искусство.

The article reveals the notion of professional activity of future teachers of musical art in creative artistic groups in the conditions of higher pedagogical education in Ukraine. The essence of the notion of professional activity of future teachers of musical art in scientific works of famous foreign and domestic scientists is considered. The main specific features that are responsible for the structure of the future teachers of musical art in creative artistic groups are determined. Attention is drawn to the dominant positions of certain methodological foundations for systematic application of artistic problematization, variational approaches, purposeful training and professional activity of future teachers of musical art. The theoretical approaches to the question of the professional activity of future teachers of musical art in creative artistic collectives, the specificity of the musical and pedagogical activity of future teachers of musical art in creative artistic collectives are highlighted.

The current stage of development of vocational education of Ukraine requires special attention to the consideration of problems of formation of aesthetic personality culture, requirements to the future specialist of artistic disciplines, his ability to use the acquired professional experience in independent practical artistic and creative activity. The concept of scientific and artistic paradigm is aimed at raising the value of the individual in relation to reality in general and art in particular, the development of artistic consciousness and competence, the ability to self-realization, the need for spiritual self-improvement in the process of perception and interpretation of artistic works and practical artistic

activities. Artistic and creative activity in this aspect contributes to overcoming the deficit of aesthetic influence on the personality, makes it possible in the process of direct reproduction to emotionally experience artistic phenomena

Keywords: *professional activity, artistic collectives, future teachers, musical art, specifics of professional activity.*

Постановка проблеми. Соціально-економічний розвиток України призвів до значних змін у процесі педагогічної освіти сьогодення. Розбудова суспільства на демократичних засадах вимагає поступового переходу від традиційного до особистісно-зорієнтованого навчання, суть якого полягає у спрямуванні на індивідуально-психологічні властивості кожної особистості. Модернізація сучасної вищої освіти відобразилася також на умовах формування педагогічних кадрів, зокрема на професійній підготовці майбутніх вчителів музичного мистецтва. Професія вчителя музичного мистецтва є багатовекторною за своєю специфікою та передбачає комплексне поєднання різноманітних видів професійної діяльності, однією з яких є творчо-мистецька діяльність вчителя музичного мистецтва, визначення якої стало предметом даного наукового дослідження.

В XXI століття Україна увійшла незалежною, з ідеалами гуманізму в усіх сферах життя суспільства. Домінантою стала підготовка фахівця, який прагне постійно самовдосконалюватися, набувати соціальної та професійної мобільності, швидко адаптуватися в інформаційному просторі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Історія розвитку педагогічної теорії та практики показує, що зміст і методика формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до професійної діяльності у творчих мистецьких колективах постійно змінюється, враховує зміни, які відбуваються в суспільстві та змісті освіти. У науковій літературі представлені різні аспекти підготовки вчителя музики: аксіологічний (Г. Падалка, В. Петрушин); дидактичний (Л. Арчажнікова, О. Ростовський, Н. Тимошенко) культурологічний (О. Рудницька, О. Щолокова). Наявні також дослідження з проблем педагогічного керівництва музичними колективами: народно-інструментальним ансамблем (А. Болгарський), оркестровим колективом (А. Карпун, В. Лабунець, В. Лапченко), хором (Н. Венедиктова) тощо.

Метою статті є розгляд поняття, сутності та специфіки професійної діяльності майбутніх вчителів музичного мистецтва у творчих мистецьких колективах.

Вклад основного матеріалу. Актуальність упровадження нових педагогічних концепцій і технологій у формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва – керівників творчих мистецьких колективів зумовлені існуванням об'єктивних суперечностей між політичними, соціально-економічними процесами, що відбуваються в державі, та невідповідним ставленням до організації музично-педагогічної освіти. Важливе місце належить активності, спостережливості, нестандартному

мисленню, дослідницькому підході до аналізу навчально-виховних ситуацій [Асафьев, 2003: с. 56].

Вивчення закономірностей формування особистості вчителя були розпочаті вченими в 50-і рр. ХХ ст. на чолі з ученими Н. Кузьміною та О. Щербаковим. Перший період розвитку досліджуваної проблеми характеризувався стабільним функціонуванням і розвитком сфери діяльності, початком формування дослідницьких пошуків у педагогічній практиці; відсутністю соціального замовлення на формування готовності майбутніх педагогів до керівництва творчим мистецьким колективом; недостатністю загального педагогічного інтересу до підготовки майбутніх педагогів до керівництва творчим мистецьким колективом.

До закінчення першого періоду сформувалися такі передумови:

- 1) з'явилися нові тенденції в розгляді культури як засобу соціалізації людини;
- 2) склалися традиції вітчизняної культури;
- 3) з'явилися спроби осмислення поняття «управління»; зміцнення навчально-виховної роботи з життям, вивчення ролі самоврядування;
- 4) підвищився інтерес дослідників до методологічних основ управління;
- 5) сформовано психолого-педагогічну спадщину вітчизняних і зарубіжних педагогів [Черкасов, 2008: с. 56].

Другий період – початок 60-х до 1992 року – це період будівництва комуністичного суспільства, холодної війни, застою, активності піонерської та комсомольської організацій, діяльності органів самоврядування. Розвиток педагогічної науки, ускладнення педагогічного процесу викликали необхідність звернутися до керівництва. Питання керівництва в цей період ставилися і вирішувалися дослідниками Ю. Конаржевським, В. Сластьоніним, В. Якуніним та ін. У 1962 році виходять монографії, посібники, програми Р. Захарова, Л. Лаврівського. З даного моменту починається цілеспрямоване вивчення процесу підготовки педагогів до керівництва творчим мистецьким колективом [Овчарук, 2004: с. 48].

У 70-ті роки почалося формування системи вузів мистецтв і культури. Випускник вузу відповідно до стандартних нормативів був з самого початку орієнтований на професійну діяльність у сфері аматорської (самодіяльної) творчості, яка має деяку специфіку. Для періоду з кінця 80-х років характерне підвищення уваги до проблеми творчості. Стали більш цілеспрямовано використовуватися загальнонаукові методи: управлінський, інформаційний, системний, комплексний і ін.

Однак проблема підготовки педагога до керівництва творчим мистецьким колективом не стала предметом цілеспрямованого дослідження. Другий період досліджуваної проблеми характеризується: актуалізацією поняття «управління»; реформуванням системи вищої професійної освіти; появою перших наукових досліджень в області підготовки; відсутністю досліджень в області формування готовності майбутніх учителів музичного

мистецтва до керівництва творчим мистецьким колективом [Ковтун, 2015: с. 47].

До закінчення другого періоду сформувалися такі передумови:

- 1) в країні склалися умови для розпаду СРСР;
- 2) закладалися теоретичні основи для здійснення управління;
- 3) з'явилися зарубіжні та вітчизняні дослідження, присвячені управлінню колективом і підготовці фахівців до діяльності керівника;
- 4) в партійних і урядових документах знаходили відображення результати наукових досліджень, що служило поштовхом для подальшого розвитку наукової думки.

Третій період – з 1992 року до теперішнього часу – це період перебудови, науково-технічного прогресу, демократії, модернізації освіти. В кінці 1990-х років сценічні майданчики заповнили «металеві» ритми, агресивність, відчуженість. У дитячий репертуар проникає стиль шоу. Особливу увагу керівники дитячих творчих колективів приділяють художньо-естетичному вихованню дітей і підлітків через включення в активну навчально-творчу діяльність [Козир, 2008: с. 65].

Початок ХХІ століття можна вважати новим етапом розвитку проблеми формування готовності майбутніх педагогів до керівницької діяльності. У цей період постало питання про необхідність знань у сфері керівництва творчим мистецьким колективом, це обумовлено зникненням державних шкіл мистецтв, аматорських колективів при Палацах культури та популярністю приватних шкіл мистецтв різних напрямків. Теорія керівництва істотно доповнюється теорією педагогічного менеджменту, яка приваблює своєю особистісною спрямованістю [Олексюк, 2012: с. 16].

Знаковою подією цього періоду стала інтеграція зарубіжної та вітчизняної систем освіти, приєднання в 2003 році до Болонського процесу. У цей період вченими розглядалися проблеми в сферах: художньої творчості; підготовки майбутніх педагогів до вирішення професійних завдань; діалогічної взаємодії в педагогічному середовищі як показника професійної компетентності педагога; пріоритетних завдань вищої професійної освіти в сучасній теорії і практиці; управління якістю освітніх послуг, формування педагогічної установки майбутнього педагога.

Третій етап становлення досліджуваної проблеми характеризується:

- 1) реформуванням системи вищої освіти відповідно до вимог Болонських угод;
- 2) наявністю соціального замовлення на підготовку майбутніх педагогів до керівництва творчим мистецьким колективом;
- 3) прийняттям нових ФГОС ВПО в сфері культури та мистецтва;
- 4) значним збільшенням досліджень в області підготовки педагогів до керівницької діяльності [Михайличенко, 2007: с. 86].

До закінчення третього періоду сформувалися такі передумови: підписання Болонських угод, які передбачають реформування системи вищої професійної освіти; уточнення понять «керівницька діяльність»,

«професійна підготовка»; наукове обґрунтування нових підходів до змісту підготовки фахівців до керівницької діяльності.

Погляди на структуру діяльності у творчих мистецьких колективах майбутнього вчителя музичного мистецтва у педагогічній теорії є доволі різноманітними, тому розуміння даної проблеми носить варіативний характер. Однак слід зазначити на тому, що є загальні моменти, на проблемі яких автори найбільше зосереджують свою увагу.

При дослідженні структурних компонентів музичних творів як акустичного явища, американська вчена Є. Маргуліс вивчала музичний матеріал на основі показників емоційної реакції слухачької аудиторії на повторення музичного матеріалу. Акцентуючи свою увагу на багатократному повторенні звуків однієї висоти, вчена доводить, що однакових асоціацій у природі сприйняття не існує. Таким чином Є. Маргуліс вказує на динамічність розвитку процесу звучання у часовому просторі.

Формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва в широкому сенсі являє собою систему уявлень, концепцій, ідей, понять щодо розвитку особистості фахівця, його культури на певних етапах професійної підготовки і музично-педагогічної діяльності. У вузькому розумінні – це система знань про індивідуальні та особистісні якості вчителя, механізми самопізнання й самовдосконалення, шляхи вирішення проблем, що виникають у музично-педагогічній діяльності, професійному становленні, та способи їх подолання.

У безперервному процесі формування готовності вчитель музики – поняття багатогранне, широко профільне, що в соціальному плані представляє синтез окремих професій (педагога, психолога, вихователя, інструменталіста, вокаліста, диригента, аранжувальника, композитора, артиста, режисера, сценариста тощо), який вбирає умови професійної діяльності, особливості особистісних характеристик, соціальний статус, образ життя, професійну самореалізацію та самоствердження.

Не втрачає своєї актуальності вислів Б. Асаф'єва: «Музичний педагог у загальноосвітній школі не повинен бути «спецом» в одній якійсь музичній галузі. Він повинен бути і теоретиком, і регентом, але в той же час і музичним істориком, і музичним етнографом, і виконавцем, володіти інструментом, щоб завжди бути готовим спрямувати увагу в той чи інший бік» [Асаф'єв, 2003: с. 15].

Науковець Г. Падалка асоціювала вчителя музики в школі з лоцманом у неосяжному океані музики, завдання якого охоплюють широку сферу питань музичного виховання, а головними якостями є самовідданість і ентузіазм, переконаність в необмеженості виховних можливостей величного мистецтва музики, палке бажання і вміння зробити її необхідною всім людям, педагогічна майстерність і творче натхнення Дослідниця зазначає, що вчитель музики мусить бути митцем, щоб мислити як педагог, і педагогом, що відчуває, як митець [Падалка, 2012: с. 14].

Професійне становлення, за А. Петеліним, є безперервний процес набуття суб'єктом освіти особистісного досвіду в педагогічній музично-творчій діяльності шляхом трансформації потенційних музичних і педагогічних здібностей в їх самоактуалізації до повної самореалізації в професії. В. Орлов визначає професійне становлення вчителя мистецьких дисциплін як складне й багатомірне явище особистості, що являє собою процес виникнення в особистості тих професійних якостей, яких у неї не було і які відповідають суттєвим вимогам, що висуває професія; етап розвитку професійної культури, на якому професійні якості вже сформовані, але професійна діяльність не набула завершеної форми; рух і розв'язання суперечності між існуючими рефлексивними уявленнями, способами мислення, знаннями, вміннями і навичками художньо-педагогічної діяльності та відсутністю досвіду їх реалізації на практиці [Михаськова, 2007: с. 246].

Специфіка та стратегічні завдання формування і розвитку європейського освітнього простору, визначені у пакеті документів, які дають можливість виокремити в них визначення цінностей європейської системи освіти та значення створення відповідного середовища, «що надихає до роботи та навчання, сприяє навчанню, орієнтованому на студента, як способу розширення можливостей студентів усіх форм навчання, забезпечуючи найкраще рішення для сталих та гнучких траєкторій навчання» [Кабриль, 2013: с. 15].

Нові освітні програми підготовки фахівців також визначають необхідність формування громадянських та моральних цінностей, таких як демократія, свобода й відповідальність, толерантність, любов до рідної культури, традицій тощо. Сучасні вимоги до морально-психологічної та професійної підготовки фахівця, передбачають формування соціально-особистісних компетенцій майбутнього вчителя музичного мистецтва, в зміст яких входить дотримання етичних норм поведінки в педагогічному колективі та музично-творчій діяльності, розуміння функції вчителя музичного мистецтва як носія аксіологічних основ музики.

Отже, розгляд специфіки фахової підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва, заснований на існуючих наукових дослідженнях, характеризує її зміст, що передбачає:

а) ґрунтовні знання з музичної педагогіки (методики) – важливих проблем методології, теорії та методики музичного виховання, шкільної програми; історії та теорії музики – стильових та жанрових особливостей творчості композиторів різних епох; народознавства і музичного фольклору – народних традицій, обрядовості, побуту, фольклору; інструментознавства; гармонії та поліфонії – найбільш розповсюджених явищ гармонії в музичному мистецтві, гармонічних стилів різних епох, значення гармонії у взаємозв'язку із іншими елементами музичної виразності, основних закономірностей поліфонічного багатоголосся як одного з виразних та формоутворюючих засобів музики; основ музикування та імпровізації;

аналізу музичних форм; знання з питань хорознавства – основ хорового мистецтва, його розвитку, жанрів хорового виконавства, елементів хорової техніки, засобів музичної виразності в хоровому виконавстві, питань строю в хорі, роботі диригента над хоровим твором; вокально-хорової педагогіки; сценічної майстерності – особливості сценічної діяльності, сутність художнього образу, засоби сценічно-виконавського втілення, творчі доробки видатних виконавців, акторів; основ наукових досліджень – питання методології педагогічної науки, сутність педагогічного дослідження, його структуру, методи і методики його проведення, взаємозв'язок педагогічної науки і практики; знання шкільного, вокально-хорового, інструментального репертуару;

б) професійні виконавські вміння та навички – досконала виконавська техніка диригування, сольного співу, хорового співу, гри на музичному інструменті; вільне читання нот та партитур; уміння виконавської майстерності – художня інтерпретація музичних творів, імпровізація, аранжування, транспонування, гармонізація, культура гри в ансамблі, оркестрі, співу в хорі та ансамблі; ескізне засвоєння музичного матеріалу; уміння настроювати власний інструмент; уміти виступати в якості акомпаніатора;

в) художньо-творчі вміння та навички – створення художньо-виконавської інтерпретації; володіння навичками самостійної роботи над музичним твором; акомпанування та підбір по слуху; внутрішнє інтонування партитури; цілеспрямований аналіз музичного твору; володіння виконавськими стилями; навички орієнтації у загальній музичній звучності (чути окремі хорові, оркестрові партії, аналізувати якість звучання в цілому); навички визначення на слух; спів під власний акомпанемент, спів модуляцій; інструментальне виконання музичного твору з елементами диригування; спрощення складної фактури або супроводу музичного твору; керувати виконанням музичних творів учасниками музичних колективів; уміння виконувати музичні твори у широкій аудиторії, виконуючи функції вчителя музики-просвітника; володіти навичками сценічно-виконавського втілення музичного твору.

Звертаючи увагу на вищезазначене, фахову підготовку майбутніх вчителів музичного мистецтва слід вважати складовою їх професійної підготовки і розглядати як процес і результат оволодіння студентами цілісною системою професійно-педагогічних та спеціальних знань, умінь, елементів педагогічної, виконавської техніки, що сприяє засвоєнню змісту музично-педагогічної освіти, забезпечує високий рівень їх майбутньої професійної діяльності. Отже, розглядаючи специфіку та зміст фахової підготовки вчителів музичного мистецтва, важливим вважаємо її розгляд у зв'язку із провідними методологічними ідеями, що дозволяє краще зрозуміти її дійсні проблеми та способи їх вирішення. Згідно сучасних педагогічних концепцій, особливості підготовки складають наступні аспекти: орієнтація на систему цінностей; дотримання принципу культуровідповідності;

особистісна спрямованість підготовки; врахування специфіки професійної діяльності вчителя музичного мистецтва, яка має багатоаспектний характер, що й диктує її зміст [Зязюн, 2000: с. 14].

Слід зазначити, що формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до професійної діяльності у творчих мистецьких колективах, може здійснюватись за такими етапами: орієнтувальним, на якому відбувається формування уявлень про зміст, мету, завдання та спрямованість професійної діяльності, засвоєння системи знань про саморозвиток особистості; виконавським, що передбачає професійну підготовку до майбутньої діяльності та професійного саморозвитку; контрольно-оцінним, що включає рефлексію власної професійної діяльності та її самооцінку.

Таким чином, поняття готовність до формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до професійної діяльності у творчих мистецьких колективах є багатофункціональним та багатокомпонентним, оскільки відображає багатогранність мистецько-педагогічної діяльності учителів мистецьких спеціальностей. І лише дія міцно взаємопов'язаних та взаємообумовлених компонентів (мотиваційно-вольового, когнітивно-інтелектуального, креативно-діяльнісного) забезпечить досягнення якісного результату підготовки майбутніх учителів мистецьких спеціальностей до професійного саморозвитку. До перспектив подальшого дослідження варто віднести розробку та обґрунтування критеріїв, показників та рівнів готовності до професійного саморозвитку майбутніх учителів мистецьких спеціальностей для проведення діагностування означеної особистісно-професійної якості.

Висновки. Перший період (початок ХХ століття – до початку 60-х років) характеризується стабільним функціонуванням і розвитком творчої сфери діяльності, початком формування дослідницьких пошуків у педагогічній практиці, відсутністю соціального замовлення та недостатністю загального педагогічного інтересу до підготовки майбутніх педагогів до керівництва творчим мистецьким колективом.

Другий етап (початок 60-х – до 1992 року) характеризується актуалізацією поняття «компетентність» для професійної освіти, реформуванням системи вищої освіти і появою перших наукових досліджень в області професійних компетентностей, відсутністю досліджень в області формування готовності майбутніх педагогів до керівництва творчим мистецьким колективом. Третій період (з 1992 року – по теперішній час) характеризується реформуванням системи вищої освіти відповідно до вимог Болонських угод, наявністю соціального замовлення, прийняттям нових ФГОС ВПО в сфері культури та мистецтва, а також значним збільшенням досліджень про підготовку майбутніх педагогів до професійної діяльності.

Таким чином «формування готовності майбутніх вчителів музичного мистецтва до професійної діяльності у творчих мистецьких

Pedagogy

колективах» – безперервний процес утворення й трансформації потенційних музичних та педагогічних здібностей, скерованих метою музично-педагогічної освіти задля отримання освітньої кваліфікації «бакалавр», «магістр» та самореалізації і професійного самовдосконалення у майбутній професійній діяльності.

Головні етапи наступні:

- 1) базова музична освіта та профорієнтацію;
- 2) професійна підготовка (професіоналізацію);
- 3) педагогічна практика;
- 4) самостійна музично-педагогічна діяльність, а результатами цих етапів – мотивацію оволодіння професією, професійне самовизначення; сформованість знань, умінь, навичок, відповідно до цілей музично-педагогічної освіти, одержання освітньо-кваліфікаційних рівнів «бакалавр», «спеціаліст», «магістр»; самореалізацію, певний рівень професійної компетентності та педагогічної майстерності, досягнення вершин у професійній діяльності.

Проведений науково-історичний аналіз показав, що культурно-історичний розвиток суспільства, розвиток проблеми формування готовності педагогів до керівництва творчим мистецьким колективом не тільки зумовили актуальність окресленої проблеми, а й створили необхідні передумови для її успішного вирішення.

ЛІТЕРАТУРА

- Асафьев, 2003* – Асафьев Б. В. Музыкальная форма как процесс / Борис Владимирович Асафьев. – Л.: Музыка, 2003. – 376 с.
- Козир, 2008* – Козир А. В. Професійна майстерність учителів музики: теорія і практика формування в системі багаторівневої освіти / А. В. Козир ; Національний педагогічний ун-т ім. М.П.Драгоманова. – Київ : Видавництво НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2008. – 379 с.
- Овчарук, 2004* – Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: бібліотека з освітньої політики / за заг. ред. О. В. Овчарук. – К. : К.І.С, 2004. – 112 с.
- Ковтун, 2015* – Ковтун А. В. Розвиток музичної освіти майбутніх педагогічних кадрів в Україні (друга половина ХХ століття) : дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / А.В.Ковтун. – Харків: Нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди, 2015. – 283 с.
- Кабріль, 2013* – Кабріль К. В. Формування ціннісних компетентностей майбутнього вчителя музики у процесі диригентсько-хорової підготовки ; автореф. дис. канд. пед. наук : 13.00.04 / К. В. Кабріль; НАПН України, Ін-т вищої освіти. – К., 2013. – 20 с.
- Михайличенко, 2007* – Михайличенко О.В. Музично-естетичне виховання дітей та молоді в Україні в другій половині ХІХ – на початку ХХ ст. : дис. ... доктора пед. наук: спец. 13.00.01 / О.В. Михайличенко. – Суми, 2007. – 397 с.
- Михаськова, 2007* – Михаськова М. А. Формування фахової компетентності майбутнього вчителя музики : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / М. А. Михаськова. – К., 2007. – 228 с.
- Луговий, 2010* – Луговий В. І. Формування ціннісної компетентності науково- педагогічних працівників – важлива умова їх успішної діяльності в сучасній вищій школі // Проблеми освіти : наук. зб. // Ін-т іннов. технологій змісту освіти МОН України. – К., 2010. – 153 с.
- Олексюк, 2012* – Олексюк О. М. Компетентісно орієнтований освітній простір як основа модернізації вищої мистецької освіти / О. М. Олексюк // Сучасні стратегії університетської освіти: якісний вимір: матер. Міжнар. наук. – практ. конф. – К. : Київський ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. – 501 с.

- Зязюн, 2000* – Неперервна професійна освіта: проблеми, пошук, перспективи: [монографія] / за ред. І. А. Зязюна. – К. : ВІПОЛ, 2000. – 636 с.
- Падалка, 2012* – Падалка Г. М. Учитель, музика, діти / Г. М. Падалка. – К.: Музична Україна, 2012. – 144 с.
- Черкасов, 2008* – Черкасов В. Ф. Становлення і розвиток музично-педагогічної освіти в Україні (1962–1991 pp.): монографія / В. Ф. Черкасов. – Кіровоград : «Імекс – ЛТД», 2008. – 376 с.

REFERENCES

- Asafiev, 2003* – Asafiev B.V. Musical form as a process / Boris V. Asafiev. – L.: Music, 2003. – 376 p.
- Kozyr, 2008* – Kozyr A.V. Professional skills of music teachers: theory and practice of formation in the system of multilevel education / AV Kozyr; National Pedagogical University named after. M. P. Drahomanov – Kyiv: Publishing House of the National Academy of Sciences of Ukraine. M. P. Drahomanov, 2008. – 379 pp.
- Ovcharuk, 2004* – Competency Approach in Modern Education: World Experience and Ukrainian Perspectives: Library for Educational Policy / For Colleges. Ed. O. V. Ovcharuk. – K. : C. I. C., 2004. – 112 p.
- Kovtun, 2015* – Kovtun A.V. Development of musical education of future teachers in Ukraine (second half of XX century): diss. ... Candidate ped Sciences: special 13.00.01 «General Pedagogics and History of Pedagogy» / A.V. Kovtun. – Kharkiv. nats ped Un-t them. G.S. Skovoroda, 2015. – 283 p.
- Convertible, 2013* – Kabriel K.V. Formation of Values Competences of the Future Music Teacher in the Process of Conductor-Choral Training: Author's abstract. dis Cand. ped Sciences: 13.00.04 / K. V. Kabriel; National Academy of Sciences of Ukraine, Institute of Higher Education. – K., 2013. – 20 с.
- Mykhailychenko, 2007* – Mykhailychenko O. V. Musical-aesthetic education of children and youth in Ukraine in the second half of the XIX – early XX centuries: Diss. ... Doctor Ped. Sciences: special 13.00.01 / O.V. Mykhailychenko – Sumy, 2007. – 397 p.
- Mikhaskova, 2007* – Mihaskova M. A. Formation of professional competence of the future teacher of music: Diss ... Candidate. ped Sciences: 13.00.02 / M. A. Mikhaskov. – K., 2007. – 228 p.
- Lugovoi, 2010* – Lugovyi V. I. Formation of value competence of scientific and pedagogical workers is an important condition for their successful activity in the modern high school // Problems of education: sciences. save // In-t Innov technologies of the content of education of the Ministry of Education of Ukraine. – K., 2010. – 153 p.
- Oleksyuk, 2012* – Oleksyuk O. M. Competently oriented educational space as a basis for the modernization of higher artistic education / O. M. Oleksyuk // Modern strategies of university education: qualitative dimension: mater. International sciences – practice conf. – K. : Kiev. Un-t them. B. Grinchenko, 2012. – 501 pp.
- Zyazun, 2000* – Continuous vocational education: problems, search, prospects: [monograph] / ed. I. A. Zyazyun. – K. : VIPOL, 2000. – 636 p.
- Padalka, 2012* – Padalka G. M. Teacher, music, children / Galina Mykyticna Padalka. – K. : Music Ukraine, 2012. – 144 pp.
- Cherkasov, 2008* – Cherkasov V. F. Formation and development of musical-pedagogical education in Ukraine (1962-1991): monograph / V. F. Cherkasov. – Kirovograd: «Imex – LTD», 2008. – 376 p.